

Tecnologia de la reproducció

Codi: 101921
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501230 Ciències Biomèdiques	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Josep Santaló Pedro
Correu electrònic: Josep.Santalo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Les sessions de teoria dels temes 1-10 es faran en anglès

Equip docent

Francesca Vidal Domínguez

Prerequisits

No existeixen prerequisits per cursar aquesta assignatura. Malgrat això, per garantir el bon seguiment de la matèria per part de l'alumne i l'assoliment dels resultats d'aprenentatge plantejats, es recomana que l'alumne tingui uns coneixements previs bàsics sobre Biologia cel·lular i tècniques emprades en aquesta disciplina car moltes d'elles apareixeran al llarg del desenvolupament del temari i es donaran per conegudes.

D'altra banda, en un disciplina científica com la Biologia de la reproducció és freqüent utilitzar fonts d'informació en anglès. És per tant recomanable que els estudiants tinguin uns coneixements mínims d'aquest idioma.

Objectius

L'assignatura Tecnologia de la Reproducció pretén aportar a l'alumne coneixements sobre els mecanismes cel·lulars implicats en la reproducció dels mamífers, així com sobre les aplicacions pràctiques de la manipulació dels gàmetes i embrions pre-implantacionals de mamífers i les seves repercussions tant en el camp de la reproducció humana com en el de la reproducció i producció animals.

La primera part del temari constitueix un apartat bàsic de l'assignatura i té com a objectiu central aportar coneixements sobre la formació dels gàmetes, els mecanismes de fecundació en mamífers i el desenvolupament embrionari pre-implantacional, a l'hora que ofereix els fonaments que permeten comprendre les tècniques aplicades en els blocs temàtics posteriors. El control de la fertilitat, les tècniques de reproducció assistida aplicades en humans i animals i les intervencions sobre gàmetes i embrions es desenvolupen en els apartats següents del programa.

Competències

- Demostrar que coneix i comprèn les tècniques relacionades amb les tecnologies genètiques i de la reproducció.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Llegir i criticar articles científics originals i de revisió en el camp de la biomedicina, i ser capaç d'avaluar i escollir les descripcions metodològiques adequades per al treball de laboratori biomèdic.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Treballar com a part d'un grup juntament amb altres professionals, comprendre'n els punts de vista i cooperar-hi de forma constructiva.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar i gestionar la informació procedent de diverses fonts
2. Explicar i aplicar les tècniques d'intervenció sobre gàmetes i embrions.
3. Explicar la patogènia associada als processos reproductius.
4. Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
5. Llegir textos especialitzats tant a llengua anglesa com a les llengües pròpies
6. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
7. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
8. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
9. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
10. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
11. Reconèixer i distingir els principis ètics i la legislació vigent en relació amb la manipulació genètica animal i l'experimentació animal, la teràpia gènica i les tècniques de reproducció, en la seva aplicació a la biomedicina.
12. Treballar com a part d'un grup juntament amb altres professionals, comprendre'n els punts de vista i cooperar-hi de forma constructiva.

Continguts

Programa de classes teòriques*

I. Formació dels gàmetes i fecundació

Tema 1. Gametogènesi femenina.

Tema 2. Gametogènesi masculina.

Tema 3. Maduració dels espermatozoides.

Tema 4. Ejaculació.

Tema 5. Capacitació dels espermatozoides.

Tema 6. Hiperactivació.

Tema 7. Reacció acrosòmica.

Tema 8. Fecundació.

II. Desenvolupament embrionari pre-implantacional

Tema 9. Desenvolupament embrionari pre-implantacional.

Tema 10. Diferenciació cel·lular.

III. Control de la fertilitat humana

Tema 11. Control negatiu de la fertilitat.

Tema 12. Esterilitat i infertilitat humana.

Tema 13. Tècniques de reproducció assistida (TRAs) I.

Tema 14. TRAs II.

Tema 15. Tecnologies associades a les TRAs.

Tema 16. Riscos genètics associats a les TRAs.

IV. Criopreservació de gàmetes i embrions

Tema 17. Criopreservació.

V. Control de la fertilitat en animals

Tema 18. Reproducció en animals.

Tema 19. Tècniques de reproducció assistida.

VI. Tecnologies derivades de la intervenció sobre embrions

Tema 20. Transgènia.

Tema 21. Clonatge.

Tema 22. Cèl·lules mare i reproducció.

Programa de pràctiques de laboratori*

Gametogènesi masculina i femenina

Manipulació i cultiu *in vitro* d'embrions

Inducció de la maduració oocitària *in vitro*

Congelació de gàmetes i embrions

Partició embrionària

Anàlisi d'una mostra de semen

Videos relacionats

*Llevat que les restriccions imposades per les autoritats sanitàries obliguin a una prioritació o reducció d'aquests continguts.

Metodologia

L'assignatura de Tecnologia de la reproducció consta de classes teòriques, pràctiques al laboratori i classes de problemes. A continuació es descriu l'organització i la metodologia docent que es seguirà en aquests tres tipus d'activitats formatives.

Classes de teoria:

El contingut del programa de teoria serà impartit principalment pel professor en forma de classes magistrals amb suport audiovisual. Les presentacions utilitzades a classe pel professor estaran prèviament disponibles al Campus Virtual de l'assignatura. Es recomanable que els alumnes portin a classe aquest material per utilitzar-lo com a suport a l'hora de prendre apunts. Tot i que no és imprescindible ampliar els continguts de les classes impartides pel professor, a no ser que aquest ho demani de forma expressa, s'aconsella que els alumnes consultin de forma regular els llibres i textos recomanats a l'apartat de Bibliografia d'aquesta guia docent per tal de consolidar i clarificar, si és necessari, els continguts explicats a classe.

A més de l'assistència a les classes, el seguiment de l'assignatura també implicarà un paper actiu de l'alumne, que haurà de desenvolupar individualment o per equips parts del programa de teoria.

Excepcionalment, les classes de teoria del temes 1-10 es faran de forma no presencial a partir de càpsules pregravades. S'organitzaran tutories periòdiques on line per resoldre possibles dubtes sobre aquests temes.

Pràctiques de laboratori:

Les classes pràctiques estan dissenyades perquè els alumnes aprenguin les metodologies bàsiques emprades en el laboratori de Biologia de la reproducció i complementin la formació teòrica. Els alumnes realitzaran un total de 4 sessions de 3 h cadascuna, treballant en grups de 2 i, durant les pràctiques, hauran de respondre un qüestionari.

El guió de pràctiques estarà disponible en el Campus Virtual. A cada sessió de pràctiques cal que l'estudiant porti la seva pròpia bata i el guió de pràctiques.

L'estudiant haurà de completar el qüestionari de seguretat i de bioseguretat als laboratoris, o bé documentar que l'ha superat amb anterioritat.

Classes de problemes

Les classes de problemes estan dissenyades perquè els alumnes treballin en grups reduïts. El seu objectiu és el d'iniciar l'alumne en el raonament i la interpretació dels resultats científics, així com en l'elaboració i proposta formal de teories i dissenys experimentals que permetin assolir determinats objectius que se'ls planteja. D'altra banda pretenen ser un instrument pel professor que els pot utilitzar per a realitzar una docència del tipus de "descobrimt guiat", de manera que l'alumne adquireixi determinats coneixements a partir de les conclusions que pugui treure de cadascun dels problemes. Per últim, també persegueix familiaritzar l'alumne amb la interpretació de gràfiques i taules i amb les notacions més habituals en la literatura científica.

Com sigui que les classes de problemes es faran en el si de grups de treball reduïts es pretén promoure en l'alumne l'hàbit del treball en equip i de l'argumentació crítica entre iguals.

Els alumnes realitzaran 2 entregues de 4 problemes cadascuna. Les entregues seran per grups de quatre a sis alumnes.

Tutories

A petició dels alumnes es realitzaran tutories adreçades a resoldre dubtes dels continguts de teoria i a la preparació dels problemes.

*La metodologia docent proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de problemes	2	0,08	1, 2, 3, 12
Classes de teoria	38	1,52	1, 2, 3, 5, 11
Classes pràctiques	12	0,48	2, 3, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	2	0,08	1, 2, 3, 5, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi	72	2,88	1, 2, 3, 5, 11
Resolució de problemes	16	0,64	1, 2, 3, 5, 12

Avaluació

Per superar l'assignatura serà imprescindible obtenir una qualificació final de l'assignatura igual o superior a 5 punts (sobre 10) i haver assistit a les pràctiques. Les activitats d'avaluació programades són:

Primer examen parcial teòric

Comptarà en un 30% de la nota final. S'avaluarà la primera part de la matèria impartida en les classes teòriques.

Segon examen parcial teòric

Comptarà en un 30% de la nota final. S'avaluarà la segona part de la matèria impartida en les classes teòriques.

Per tal d'eliminar la matèria d'aquests dos exàmens teòrics i utilitzar la nota obtinguda per a promitjar en la nota final de l'assignatura caldrà una nota igual o superior a 4 sobre 10 en cadascun d'ells.

Examen de problemes

Comptarà en un 15% de la nota final. S'avaluarà un problema de forma individual durant el Segon examen teòric o durant l'Examen de recuperació per aquells alumnes no presentats al Segon examen teòric.

Examen de recuperació

Hi haurà un examen de recuperació de l'assignatura per aquells alumnes que no hagin superat (< 4) o no s'hagin presentat a alguna de les proves parcials.

Per participar a la recuperació, l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul. Per tant, l'alumnat obtindrà la qualificació de "No Avaluable" quan les activitats d'avaluació realitzades tinguin una ponderació inferior al 67% en la qualificació final.

L'alumne tindrà l'opció de renunciar a la nota de qualsevol examen teòric o de problemes i presentar-se a l'examen de recuperació.

Revisió d'exàmens

La revisió d'exàmens es farà amb cita prèvia i dins de l'horari proposat pel professor.

Model d'examen

Hi haurà un model d'examen a disposició dels alumnes al Campus Virtual.

Lliurament de problemes

Comptarà en un 10% de la nota final. Es realitzarà una avaluació grupal tot corregint 4 dels 8 problemes entregats i es tindrà en compte la mitjana de les 3 millors notes.

Avaluació de les sessions pràctiques

Comptarà en un 15% de la nota final. Les pràctiques de laboratori seran avaluades durant la seva realització mitjançant les respostes consignades en els corresponents qüestionaris de pràctiques. L'assistència a les pràctiques és obligatòria. L'alumnat obtindrà la qualificació de "No Avaluable" quan l'absència sigui superior al 20% de les sessions programades.

Qualificació global

Per tal de superar l'assignatura els estudiants hauran de realitzar les proves de cadascun dels 2 exàmens parcials, així com de l'examen de problemes i les pràctiques i superar una nota global de 5 sobre 10. Els estudiants que no assoleixin la qualificació mínima de 4 punts en qualsevol dels dos exàmens parcials teòrics no podran superar l'assignatura i rebran una qualificació final màxima de l'assignatura de 4 punts.

NO AVALUABLES: Es consideraran com a "No avaluables" quan les activitats d'avaluació realitzades per l'alumne tinguin una ponderació inferior al 67% en la qualificació final o bé quan l'absència a les sessions pràctiques sigui superior al 20% de les sessions programades.

*L'avaluació proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació de les sessions pràctiques	15%	2	0,08	2, 3, 4, 7, 8, 9, 12
Examen de problemes	15%	1	0,04	2, 3, 7, 8, 9
Lliurament de problemes	10%	2	0,08	1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 12
Primer examen teòric	30%	1,5	0,06	1, 3, 5, 6, 7, 8, 10
Segon examen teòric	30%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11

Bibliografia

No és fàcil trobar textos que pugui cobrir totalment la varietat de temes que es tractaran en l'assignatura. D'altra banda, els continguts de molts dels seus blocs conformen una disciplina nova i el seu contingut i no acostuma a presentar-se en llibres de tipus "clàssic". Com a textos de consulta i referència es proposen els següents llibres que cobreixen els continguts i diversos aspectes de l'assignatura:

Bajo JM, B. Coroleu B. (Eds.) Fundamentos de Reproducción. Editorial Panamericana. Madrid. 2009.

De Jonge C, Barratt C. (Eds). The sperm cell. Cambridge University Press. New York. 2006

Durfort M, Vidal F. (Eds). Biologia de la Reproducció. Societat Catalana de Biologia. Barcelona. 2009.

Elder K., Dale B. *In vitro* fertilization. (3rd edition). Cambridge University Press. New York. 2011.

Fauser B.C.J.M. (Ed.). Molecular Biology in Reproductive Medicine. The Parthenon Publishing Group. New York. 1999

Gardner D.K. et al. (Eds.). Textbook of assisted Reproductive Techniques. Martin Dunitz Pub. Hampshire. 2001.

Gupta S.K. et al. (Eds.) Gamete Biology. Emerging frontiers in Fertility and Contraceptive Development. Nottingham University Press. Nottingham. 2007.

Hafez B. and Hafez E.S.E. (Eds.). Reproduction in farm animals. 7th edition. Lippincott Williams and Wilkins. USA. 2000.

Harper J. (Ed.) Preimplantation Genetic Diagnosis. (2nd Edition). Cambridge University Press. New York (USA).2009.

Houdebine L.M. (Ed.). Transgenic animals. Generation and use. Harwood Academic Publishers. Amsterdam. 1997.

Johnson M.H. and Everitt B.J. (Eds.) Essential Reproduction. 5th Edition. Blackwell Science. Oxford. 2005.

Knobil E. and Neill J.D. (Eds.). "Encyclopedia of Reproduction". Vol 1-4. Academic Press. San Diego (CA), USA. 1998.

Lanza R. Et al. (Eds.) Handbook of Stem Cells. Excerpts. Elsevier Academic Press. Amsterdam. 2004.

Lanza R. Et al. (Eds.) Handbook of Stem Cells. Vol 1 i 2. Elsevier Academic Press. Amsterdam. 2004.

Matorras R, Hernández J. (Eds.). Estudio y tratamiento de la pareja estéril. Adalia. Madrid. 2007.

Nadal J. (Ed.). Donación de ovocitos. Momento Médico Iberoamericana. Madrid. 2010.

Remohí J., Pellicer A., Simón C., Navarro J. (Eds.). Reproducción Humana. 2ª Edición. McGraw Hill-Interamericana. Madrid. 2002.

Remohí J., Romero J.L., Pellicer A., Simón C., Navarro J. (Eds.). Manual práctico de esterilidad y reproducción humana. McGraw Hill-Interamericana. Madrid. 2000.

Thibault C., Levasseur M.C., Hunter R.H.F. (Eds.) Reproduction in Mammals and Man. Ellipses, Paris. 1993.

Wolf D.P. and Zelinski-Wooten M. (Eds.). Assisted fertilization and nuclear transfer in mammals. Humana Press. New Jersey. USA. 2001.

Al llarg del curs es recomanarà bibliografia específica orientada a la preparació d'apartats del temari per part dels alumnes.

Els problemes són els que figuren en el text:

Santaló J., Vidal F. Biologia de la Reproducció. Problemes. Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona. Col. Materials, vol 63, 3ª edició. 2010